

DE VLAAMSE MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN

NOTA AAN DE LEDEN VAN DE VLAAMSE REGERING

**Betreft: Ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering houdende de
toekenning van een subsidie voor een vernieuwend project
werknemersstatuut van de kinderbegeleider gezinsopvang**

Principiële goedkeuring

Bijlagen:

- het ontwerpbesluit;
- het advies van de Inspectie van Financiën van 19 oktober 2018;
- aanvraag begrotingsakkoord.

1. INHOUDELIJK

1.1 Situering en context

Kind en Gezin ontwikkelde dit voorjaar, in nauwe samenspraak met het werkveld, een actieplan gezinsopvang. De bepalingen van voorliggend ontwerpbesluit werden voorgelegd op het Raadgevend Comité van Kind en Gezin van 17 oktober 2018 en werden positief geadviseerd.

Met het oog op een kwaliteitsvol en divers aanbod kinderopvang is het belangrijk om het aantal plaatsen gezinsopvang minstens op hetzelfde niveau te houden en om daarnaast ook verder in te zetten op kwaliteit, onder andere de kwalificatie van kinderbegeleiders tegen 1 april 2024. De acties zijn zowel gericht op de onthaalouder als op de organisator.

De volgende acties maken op dit ogenblik voorwerp uit van nieuwe regelgeving:

- verschuiven van plaatsen tussen zorgregio's (reeds principiële goedkeuring);¹
- verhoging van de onkostenvergoeding;
- project werknemersstatuut;
- subsidiëring van de pools gezinsopvang.

¹ Ontwerpbesluit van de Vlaamse regering tot wijziging van het Procedurebesluit van 9 mei 2017 en van het Procedurebesluit Buitenschoolse Opvang van 19 december 2014, wat betreft de programmatieregels en de procedure bij fusies van gemeenten, zoals principiële goedkeuring op 20 juli 2018.

Voorliggend ontwerpbesluit regelt de verlenging van het proefproject werknemersstatuut. Sinds 2015 loopt er een vernieuwend project voor kinderbegeleiders gezinsopvang dat eerst 2 jaar duurde, vervolgens verlengd werd voor 2 jaar en eindigt op 31 december 2018.

In het kader van het sociaal overleg (VIA 5) hebben de Vlaamse Regering en de sociale partners zich geëngageerd om het project te verlengen (opnieuw met twee jaar), uit te breiden (meer kinderbegeleiders) en te verbeteren. De verbetervoorstellen bestaan erin om de tewerkstellingsbreuk anders te berekenen (alleen nog kijken naar het aantal uren) en om de loonvoorwaarden te verbeteren (hoger minimumloon)

Het vernieuwend project dat bij voorliggend besluit wordt geregeld is dus meer dan enkel een verlenging van het aflopend project. Het nieuwe subsidiebedrag en de bijhorende subsidievoorwaarden zijn een significante bijsturing. In die zin gaat het om een nieuw project en nieuwe regelgeving.

De kinderbegeleiders die momenteel deelnemen aan het proefproject werken vanaf 1 januari 2019 aan de nieuwe en verbeterde (loon)voorwaarden, tenzij ze zelf beslissen om uit te stappen (en dan terug te vallen op hun sui generis statuut). Kinderbegeleiders die instappen vanaf 1 april 2019 werken meteen volgens de nieuwe en verbeterde (loon)voorwaarden.

1.2 Artikelsgewijze toelichting

Artikel van voorliggend ontwerpbesluit	Rechtsgrond in het decreet van 20 april 2012
Art. 1 tot en met 18	Art. 14 van decreet 20 april 2012

Artikel 1 en 2.

Kind en Gezin kent de subsidie toe aan organisatoren gezinsopvang volgens de bepalingen van dit besluit.

De subsidie kan ten vroegste ingaan vanaf 1 april 2019. Voor de kinderbegeleiders die momenteel deelnemen aan het aflopend project wordt, met het oog op de nodige continuïteit, een uitzondering gemaakt op dit principe en gaat de subsidie in vanaf 1 januari 2019.

De subsidie kan in geen geval langer lopen dan tot en met 31 maart 2021.

Initieel zou de subsidie ingaan op 1 januari 2019, maar omdat de VIA5-onderhandelingen (en de nodige uitklaringen nadien) langer duurden dan verwacht, was het niet langer haalbaar om alles (inclusief de projectoproep en de selectie) rond te krijgen. Er werd vervolgens beslist om de subsidiëring een kwartaal uit te stellen wat betreft de nieuwe VTE (met behoud duurtijd 2 jaar, dus tot en met 31 maart 2021).

Artikel 3 tot en met 8.

Artikel 3 bepaalt de bedragen van de subsidie.

Bij de bepaling van het subsidiebedrag werd uitgegaan van de geraamde meerkost van een voltijds equivalente werknemer in de private sector, te weten 17.625,03 euro. Aangezien de sociale partners in het kader van de sociale maribel een tegemoetkoming voorzien, bedraagt het subsidiebedrag voor de private sector 13.516,14 euro.

Voor de publieke sector bedraagt de subsidie 17.625,03 euro. Daarnaast engageren de sociale partners zich om het verschil bij te passen tussen subsidie en loonkost, dewelke hoger is dan in de private sector.

De subsidie wordt, binnen het beschikbaar budget, gedurende de duurtijd van het project, in verhouding tot het aantal aangeworven VTE 's toegekend.

Wanneer door omstandigheden blijkt dat een (fractie) VTE uit het project stapt en niet binnen de 3 maanden wordt vervangen, wordt het toegekende subsidiebedrag pro rata verminderd.

Het subsidiebedrag wordt geïndexeerd (afgevlakte gezondheidsindex).

De subsidie wordt betaald met voorschotten per kwartaal en een saldoafrekening. Het voorschot bedraagt 80%, overeenkomstig de huidige praktijk die Kind en Gezin volgt bij elke uitbetaling van subsidie. Uiteraard zal Kind en Gezin geen subsidie betalen als er ernstige problemen zijn, in welk geval Kind en Gezin een specifieke regeling zal kunnen opleggen, rekening houdend met het principe van proportionaliteit.

De artikelen 6-8 kaderen in de toepassing van het besluit 2012/21/EU van de Commissie van 20 december 2011 betreffende de toepassing van artikel 106, tweede lid, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie op staatssteun in de vorm van compensatie voor de openbare dienst, verleend aan bepaalde met het beheer van diensten van algemeen economisch belang belaste ondernemingen.

Verder wordt voorzien dat de toegekende compensatie rekenkundig door de organisator wordt bijgehouden en Kind en Gezin hierop controle kan uitoefenen, zodat de overheid tegemoet kan komen aan de Europese bepaling die bepaalt dat de overheid regelingen moet treffen om eventuele overcompensatie te vermijden en terug te vorderen.

De mogelijkheid om met de toegekende subsidie over te gaan tot het aanleggen van enige reserve wordt volledig uitgesloten. Het gaat hier immers om een vernieuwend project, en de subsidies moeten benut worden in de loop van het vernieuwend project met het oog op een evaluatie. Het kan niet de bedoeling zijn om hiermee enige reserve op te bouwen.

Artikel 9.

Het artikel 9 behandelt de voorwaarden waaraan de organisator moet voldoen om geselecteerd te worden voor het vernieuwend project.

In een eerste punt wordt bepaald dat de organisator zich ertoe verbindt zijn kinderbegeleiders voldoende te informeren over wat het werknemersstatuut inhoudt en wat de voor- en nadelen ervan zijn, evenals over het feit dat de mogelijkheid bestaat dat ze niet geselecteerd worden. Het gaat hier dus om een informatieverplichting in hoofde van de organisator, opdat de kinderbegeleiders een weloverwogen keuze kunnen maken wat betreft het feit of ze al dan niet aan het vernieuwend project willen deelnemen.

In een tweede punt wordt vastgelegd dat de organisator zich ertoe verbindt om een weloverwogen selectiebeleid te voeren, met het oog op een objectieve en eerlijke selectie van de kinderbegeleiders. Op vraag van Kind en Gezin, bijvoorbeeld naar aanleiding van een klacht, moet elke organisator de wijze waarop zij de kinderbegeleiders die mogen deelnemen aan het vernieuwend project selecteert, kunnen uiteenzetten. Kind en Gezin kan vervolgens beoordelen of de kinderbegeleiders op een objectieve en eerlijke manier geselecteerd werden.

Artikel 10 en 11.

Deze artikelen bepalen de voorwaarden waaraan de organisator moet voldoen om gedurende het vernieuwend project een subsidie te kunnen (blijven) ontvangen.

De organisator kan voor dit vernieuwend project zowel kinderbegeleiders selecteren die voldoen aan de vergunningsvereiste m.b.t. kwalificatie, als kinderbegeleiders die een bewijs van een kwalificerend traject leveren zoals bepaald in artikel 8 van het Ministerieel Besluit van 25 november 2016 tot uitvoering van het Vergunningsbesluit van 22 november 2013.

Verder worden enkel kinderbegeleiders geselecteerd die, wanneer zij voltijds zouden werken, beschikbaar zijn om gemiddeld 4 kinderen op te vangen. Ten slotte worden enkel kinderbegeleiders geselecteerd die bereid zijn om mee te werken aan de evaluatie van dit vernieuwend project.

De organisator moet het engagement aangaan om tijdens het vernieuwend project het toegekende aantal VTE tewerk te stellen. Dit impliceert dat de organisator in staat moet zijn om op te treden als werkgever, en op organisatorisch vlak moet voldoen aan de bepalingen van de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten, titel 6, met betrekking tot de overeenkomst voor tewerkstelling van huisarbeiders. Hier zal in het bijzonder aandacht moeten gegeven worden aan het aspect "gezag", dat als onderscheidend criterium geldt in vergelijking met het sui generisstatuut. Om te kunnen optreden als werkgever, moet de organisator gezinsopvang voldoen aan de voorwaarden inzake o.a. RSZ-bijdragen, werknemersnummer, Dimona, arbeidscontracten, (aangepast) arbeidsreglement, etc. Wanneer een organisator zowel met werknemers als met kinderbegeleiders die in het sui generisstatuut werken, samenwerkt, zal hij een onderscheid tussen deze groepen moeten maken en zijn houding als dusdanig moeten aanpassen. Het aspect 'gezag' speelt hierbij een belangrijke rol.

Het vierde punt omvat de verplichting voor de organisator om samen te werken met een pool gezinsopvang, die instaat voor ondersteuning van organisatoren en een specifieke opdracht heeft met betrekking tot de kwalificatie van medewerkers.²

De continuering en versterking van de pools gezinsopvang is een belangrijke actie uit het actieplan gezinsopvang omdat ondersteuning als een belangrijke nood wordt ervaren, zeker ook in het kader van de uitdaging om alle onthaalouders tegen 2024 gekwalificeerd te laten werken.

In een laatste punt wordt bepaald dat de organisator zich ertoe verbindt om zijn medewerking te verlenen aan de evaluatie van dit vernieuwend project.

De meldingsplicht waarvan sprake is in artikel 11 is van belang omdat dit een weerslag heeft op de daaraan verbonden subsidie (zie: artikel 3, laatste lid). Wat door de organisator aan Kind en Gezin gemeld moet worden is de effectieve vermindering van het toegekende contingent VTE.

Artikel 12 tot en met 14.

Deze artikelen bepalen de voorwaarden waaraan de aanvraag tot het bekomen van de subsidie zoals vermeld in dit besluit moet voldoen.

Artikel 12 bepaalt de gegevens die het aanvraagformulier minstens moet bevatten en heeft onder meer tot doel duidelijkheid te hebben over de identiteit van de organisator. Voor de kinderbegeleiders die momenteel deelnemen aan het aflopend project is het, met het oog op de nodige continuïteit (naadloze overgang), niet nodig om een aanvraag in te dienen. Voor deze kinderbegeleiders wordt de organisator geacht het desbetreffende aantal voltijdsequivalent te hebben toegekend gekregen. Vanzelfsprekend zijn de kinderbegeleiders niet verplicht om aan dit vernieuwend projectdeel te nemen volgens de nieuwe voorwaarden. Wanneer zijn beslissen om uit het project te stappen, kunnen zij in principe terugvallen op het sui generis-statuut. Hetzelfde artikel bepaalt het tijdstip waarbinnen de aanvraag bezorgd moet worden. De datum van poststempel, aankomstmoment van de mail of datum van het manueel binnen brengen zal bepalend zijn voor het onderzoek van de ontvankelijkheid.

² Zie : Besluit van de Vlaamse Regering houdende toekenning van een subsidie aan pools gezinsopvang (in voorbereiding).

De bestaande regelgeving (aflopend project) loopt af op 31 december 2018 (einddatum van het BVR). De nieuwe regeling gaat in op 1 januari 2019 (startdatum van voorliggend BVR). Organisatoren moeten voor de VTE die deelnemen aan het huidig proefproject niet opnieuw een aanvraag indienen (= voorafname selectie), zoals bepaald in artikel 12, derde lid. Aangezien de voorwaarden in principe beter zijn, kan men ervan uitgaan dat kinderbegeleiders verder willen werken in het werknemersstatuut.

Artikel 13 bepaalt welke bijkomende documenten de organisator moet bezorgen en heeft tot doel de zekerheid dat de bevoegde persoon de rechtspersoon juridisch kan vertegenwoordigen. Ook dit is van belang voor de beoordeling van de ontvankelijkheid van de aanvraag.

Artikel 14 handelt over de procedure tot toekenning van de subsidie door Kind en Gezin. Kind en Gezin werkt het beslissingskader verder uit, in overleg met de sociale partners. Bij de toekenning van de subsidies zal onder meer rekening worden gehouden met de ontvankelijkheid van de aanvraag, de uitsluitingscriteria, de voorrangscriteria, de ranking van de organisator en het beschikbare budget. Daarbij zal minstens voorrang gegeven worden aan de kandidaat-organisator gezinsopvang die bereid is om minstens vijf VTE kinderbegeleiders aan te werven. Hetzelfde artikel bepaalt dat Kind en Gezin uiterlijk op 31 maart 2019 een beslissing zal nemen.

Artikel 15.

Het vernieuwend project en, meer bepaald, de bijsturing ten opzichte van het aflopend project maakt het voorwerp uit van evaluatie met oog op een (eventuele) bestending van het werknemersstatuut.

De organisatoren dienen daarom gedurende de looptijd van het vernieuwend project minimale gegevens te verzamelen die gebruikt kunnen worden voor de evaluatie van het vernieuwend project. De gegevens worden meegedeeld aan Kind en Gezin.

De organisator bezorgt in het kader van de evaluatie onder meer gegevens over de werkbaarheid en de leefbaarheid van de organisatie van gezinsopvang met kinderbegeleiders in een werknemersstatuut. Hierbij is aandacht voor de impact zowel op de kinderbegeleiders als op de organisatoren, maar ook op de dienstverlening aan de gezinnen en de kostprijs voor de overheid. Ook de fiscale impact op de onthaalouders en de omkaderings- en/of overheadskost voor de organisator zal zeker worden meegenomen in de evaluatie.

Kind en Gezin en de sociale partners werken op basis van deze indicatoren in samenspraak het concrete evaluatiekader uit.

Artikel 16.

Voor zover het nodig is om toezicht uit te oefenen op de aanbesteding van de verleende compensatie, biedt dit besluit aan Kind en Gezin rechtsgrond voor het toezicht op de naleving van de bepalingen van dit besluit. Het toezicht op de naleving van de regelgeving wordt op stukken uitgeoefend. De organisator verstrekt daarvoor de door Kind en Gezin gevraagde inlichtingen of stukken over de werking. Indien plaatsbezoek verder aangewezen is wordt beroep gedaan op de personeelsleden van Zorginspectie.

Artikel 17 en 18.

Met het oog op de nodige continuïteit met het aflopend project treedt dit besluit in werking op 1 januari 2019. De uitwerkingstreding van dit besluit valt samen met de eindperiode van het vernieuwend project, zijnde 1 april 2021.

De nieuwe voorwaarden zijn vanaf 1 januari 2019 van toepassing op de kinderbegeleiders die momenteel reeds deelnemen aan het huidige, aflopend project. In overleg met de sociale partners is geopteerd om de nieuwe kinderbegeleiders een kwartaal later, vanaf 1 april 2019, te laten instappen om de technische uitrol degelijk te kunnen uitvoeren. De einddatum van het project wordt overeenkomstig met een kwartaal opgeschoven, naar 1 april 2021.

De bevoegde minister is belast met de uitvoering van dit besluit.

2. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP DE BEGROTING VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP

2.1 Financiële weerslag van het voorstel

Bij de VIA 5 onderhandelingen werd een bijkomend budget van 3.440.000 euro vrijgemaakt voor de verlenging, verbetering en uitbreiding van het aflopende project, waarbij 75% van het bedrag voorzien wordt voor de private diensten voor onthaalouders en 25% voor de publieke diensten voor onthaalouders.

Voor de private sector wordt 2.580.000 euro ingezet voor de toepassing van de verbetervoorstellen en de uitbreiding van de huidige 112 VTE die deelnemen aan het proefproject met 159,5 VTE, waarbij de sociale partners via Sociale Maribel 573.375 euro extra budget voorzien.

Voor de publieke sector wordt 835.622,43 euro ingezet voor de toepassing van de verbetervoorstellen en de uitbreiding van de huidige 12 VTE die deelnemen aan het proefproject met 33 VTE. Het restbedrag wordt ingezet voor de bijpassing van het verschil tussen subsidie en de hogere loonkost.

De vereiste kredieten (bestaande uit de huidige beschikbare kredieten en de extra investering die met voorliggend ontwerpbesluit wordt voorzien) zijn ingeschreven op ESR gezinsopvang 343222A.

2.2 Inspectie van Financiën

Het advies van de Inspectie van Financiën met kenmerk JVE/AVP/18/0423 werd verleend op 19 oktober 2018. De Inspectie van Financiën stelt dat het voorafgaand akkoord van de Vlaamse minister voor begroting vereist is.

Inspectie van Financiën geeft een ongunstig advies met als motivering dat een kosten-batenanalyse ontbreekt. De Inspectie van Financiën gaat daarbij voorbij aan het feit dat er bij de verlenging van het proefproject wel degelijk een evaluatie werd opgemaakt.

2.3 Begrotingsakkoord

Het akkoord van de minister bevoegd voor begroting werd aangevraagd op 4 december 2018.

3. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP DE LOKALE BESTUREN

- 1 personeel: het voorstel heeft geen weerslag op gebied van personeelsinzet;
- 2 werkingsuitgaven: het voorstel heeft geen weerslag op de lopende uitgaven van de lokale besturen;
- 3 investeringen en schulden: het voorstel heeft geen investeringen als gevolg;
- 4 ontvangsten: het voorstel heeft geen bijkomende ontvangsten als gevolg;
- 5 conclusie: het voorstel heeft geen weerslag op de lokale besturen.

4. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP HET PERSONEELSBESTAND EN DE PERSONEELSBUDGETTEN

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op het personeelsbestand en op het personeelsbudget, zodat het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor de bestuurszaken, niet vereist is.

5. KWALITEIT VAN DE REGELGEVING

5.1 Wetgevingstechnisch en taalkundig advies

Het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering werd aangepast aan het wetgevingstechnisch en taalkundig advies nr. 2018/434 van 8 oktober 2018.

5.2 RIA

De onderbouwing van het dossier, zoals afwegingen of motivering, is verweven doorheen de andere rubrieken van de nota.

6. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar principiële goedkeuring te hechten aan het bijgaande ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering houdende de toekenning van een subsidie voor een vernieuwend project werknemersstatuut van de kinderbegeleider gezinsopvang;
- 2° de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin te gelasten over het ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering, vermeld in punt 1°, het advies in te winnen van de Raad van State, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van 30 dagen, met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin,

Jo VANDEURZEN